కథా కౌముది

నవనీతం డా.జ్ఞానేశ్వర రావు కె.వి.ఎస్

ఆడ కావచ్చు, మగ కావచ్చు. మనుషుల్లో మంచీ చెడూ కుప్పలుపోసి ఉండవు. రెండూ కలిసే ఉంటాయి. ప్రపంచంలో ఎక్కడా పూర్తిగా మంచివాడుగాని, పూర్తిగా చెడ్డవాడుగాని ఉండడు. ఒకే మనిషిలో మంచీ చెడూ దేశకాల పరిస్థితులనుబట్టి మారుతూ ఉంటాయి.

అరవై ఏళ్ళ కిందటి మాట! అంటే ఈనాటి పరికరాలుగాని, సౌలభ్యాలుగాని అప్పట్లో అందుబాటులోలేవు. మూడో ఫారం చదువుతున్న నాకు పదకొండేళ్ళు. అమ్మమ్మ ఎక్కడికి వెళ్ళినా దూడలా నేనూ వెంటపడేవాడిని. ఆవిడకి నేనంటే తెగముద్దు. రాజమహేంద్రవరంలో గోదావరి పుష్కరాలు ముగించుకుని మేము బండి దిగుతూవుంటే రెండిళ్ళ అవతల ఒక ఒంటెద్దుబండి వచ్చి ఆగింది. ఒక నడి వయసు ముత్తైదువు ముతకనూలు చీరలో నుదుట రూపాయికాసంత *బొట్టుతో* ఆ గూడుబండిలోంచి పిల్లలకోడిలా దిగింది. బిలబిల్లాడుతూ ఐదుగురు పిల్లలు తోసుకుంటూ దిగారు. ఆవిడ పెట్టెబేడా లోపలపెట్టించి పైసలు ఇవ్వగా బండివాడు మరో బేడా అడిగాడు.

“ఏవిఁరా వెధవా! నీకు ఆరణాల పరక సరిపోలేదూ? బస్టాండు ఎంతదూరం గనక? బేరమాడుకునే వచ్చాము కదా? ఫో ఫో.” అని గద్దించి అద్దె ఇంట్లోకి పోయింది. [అర్ధ రూపాయి= ½రూపాయి; పావలా= ¼రూపాయి; బేడ=1/8 రు.; అణా=1/16 రు.; అర్ధణా=పరక=1/32 రు.; కానీ==3 దమ్మిడీలు=1/64 రు.; డబ్బు=4 దమ్మిడీలు; ఏగాని=2 దమ్మిడీలు; దమ్మిడీకి కూడా విలువ వుండేది.] వాడు బిక్క చచ్చి మారుమాటాడకుండా బండి తోలుకుపోయాడు. కొత్తపేట నాలుగు బ్రాహ్మణ వీధులూ ఆవిడగొంతుతో మారుమోగాయి.

అవి సత్తెకాలపు రోజులు.అప్పట్లో అన్నికులాలవారూ ఒకే కుటుంబంలా కలిసిమెలిసి మెలిగేవారు.

ఆవిడ పేరు రత్నాలు- క్రమంగా మా మండపం వీధిలో అందరితో కలుపుగోలుగావుంటూ,అందరినీ కూడగట్టుకుని, ఎవరినీ చెయ్యిజాచకుండా పేద సంసారం గుట్టుగా నెట్టుకుంటూ వచ్చేది. భర్త శ్రీకాకుళంలో ఖాదీ భండారులో ఉద్యోగి, రెండు వారాలకి ఒకసారి విజయనగరం వచ్చి కుటుంబాన్ని చూసుకుని పోతూ ఉండేవాడు.ఆయన సంపాదనతో ఇల్లు గడవడం జల్లెడతో నీరు తెచ్చినట్లే. అతనికి నోట్లో నాలికలేదు. ఆవిడకి నోరెక్కువ.

నాకు చిన్నప్పటినుంచీ మనుషుల ప్రవర్తన గమనించటం అలవాటు . ఆవిడ విశిష్ట వ్యక్తిత్వం పరిశీలించ సాగాను. ఆవిడ వద్ద చనువు సంపాదించాను.

రత్నాలుగారు ముక్కుసూటి మనిషి. ఆచారవ్యవహారాల్లో చాలా ఖరాఖండీగా ఉండేది. రెండునాలికల మనుషులను,దొడ్డిదారి సంపాదనపరులను, తలవాచేలా చివాట్లు పెట్టేది. నిర్హేతుకంగా ఒకరిపై బురదచల్లటంగాని, ఋజువర్తనంలేనివాళ్ళ మాటకి తాళంవెయ్యడంగాని చేసేదికాదు. ఆమె దేగచూపులకి ఇతరుల్లోని లోపాలు స్పష్టంగా కనిపించేవి. నోటిదురుసుగా పైకి కనిపించినా

ఆవిడ విమర్శించేది వాళ్ళబాగు కోరి మాత్రమే. ("నిండుమనంబు నవ్య నవనీత సమానము –పల్కు దారుణాఖండల శస్త్రతుల్యము"– అనే మహాభారత సూక్తి గుర్తొచ్చేది నాకు) బుద్ధిమంతులు పొరపాట్లు దిద్దుకుని బాగుపడేవారు. గిట్టనివాళ్ళు వెనక పళ్ళు నూరుకునేవారు –ఆమె ఎదుట నిలబడే సాహసంచెయ్యలేక.

ఆవిడకి వీధంతా బంధువులే. కాని ఏం లాభం? అంతా నోటితో పలకరించి నొసటితో వెక్కిరించేవాళ్ళే.

రత్నాలుగారి పిలుపు –సుగ్రీవాజ్ఞ. "సుందరం(మా అమ్మ)! –కాంతం సాయంత్రం త్రినాథవ్రతం తలపెట్టింది. తప్పక రావాలి సుమా." కాంతం పేద బాపడు సీతారాముడి భార్య. పిల్లల తల్లి. వాళ్ళింట్లో ఇనపగజ్జెలతల్లి నిత్యం నాట్యం చేసేది. ఇల్లు సూర్య చంద్రులకు ఆటపట్టు. కాంతం పొయ్యిలో పిల్లి లేవనప్పుడు వ్రతం తలపెట్టేది. అమ్మలక్కలు నలుగురూపోగై పదీ పరకా దక్షిణ సమర్పించేవారు. అది ఆవిడకి ఒక వారంరోజుల గ్రాసం.

అప్పట్లో రేడియో –అదీ వీధికి ఒకటీ అరా మాత్రమే– కాలక్షేపం. అమ్మలక్కలందరూ రత్నాలు నాయకత్వంలో మధ్యాహ్నం కాశీభట్ల నారాయణమ్మ అరుగుమీద చేరే వారు. ఆవిడకి చదువను,వ్రాయను తెలుసు. పురాణాలు,ఇతిహాసాలు,కాశీ మజిలీ కథలు,భట్టివిక్రమార్క కథలు వగైరా అనర్గళంగా, రసవత్తరంగా వినిపించేది. కొందరికి ఆధ్యాత్మ రామాయణం,లలితాసహస్రం, శ్రీసూక్తం,స్తోత్రాలు ; కన్యలకి రుక్మిణీకల్యాణం, గజేంద్రమోక్షం ,పద్యాలు,పాటలు వంటివి నేర్పించేది.

వినాయక చవితి వచ్చింది. అందరూ ఉండ్రాళ్ళు, పిండివంటల నైవేద్యాలతో –యథా ద్రవ్యం, యథా శక్తి– భగవంతునికి నివేదించి ఆరగించేవారు. సాయంత్రం కనీసం మూడు ఇళ్ళలో ప్రతిమలను దర్శించేటందుకు రత్నాలు వీధిలో పిల్లలని వెంటేసుకుని తీసుకు పోయేది. (చందాలు పోగేసి పెద్ద ఎత్తున గణేశ ఉత్సవాలు అప్పట్లో లేవు).

ఒకరోజు సాయంసంధ్యవేళ నేను వెళ్ళేసరికి రెండిళ్ళవాకిట్లో ఆరుబయట తన పిల్లలని అర్ధచంద్రాకారంగా కూర్చోబెట్టుకుని పెద్ద కంచంలో కందిగుండ(పొడి) వేరుశనగనూనెతో కలిపి చేతికో ముద్ద చొప్పున వడ్డించగా వాళ్ళు కిక్కురుమనకుండా తిన్నారు. తర్వాత చారు, మజ్జిగ. పనిపిల్ల కూతుర్ని అసింటా కూర్చోబెట్టి దాని చేతిలో ఓ ముద్ద పడేసేది. ఆ ప్రహసనం ఐపోగానే కిరసనాయిలు బుడ్డి దీపాలవద్ద ,లాంతరువద్ద చేరి రాత్రి పదిగంటలవరకూ పిల్లలు బిగ్గరగా చదవాలిసిందే! చదువుపట్ల ఆవిడ చండశాసనురాలు.

"రత్నాలుగారూ. నెయ్యివేసి పెట్టొచ్చుగా. అంత పెందరాళే భోజనం ఏమిటి?"

"బాబూ–నువ్వు పసివాడివి. ఊహ వచ్చాక అన్నీ తెలుస్తాయి.రేషన్ రోజుల్లో దీపాల నూనె తెచ్చి వేస్తున్నాను. మీ ఇంట్లో కరెంటు దీపాలు. మీ నాన్న గవర్నమెంటు ఉద్యోగి..." నాకు కొద్దిగా అర్థమైనట్లే అనిపించింది. మా ఊళ్ళో బుధవారం శలవు దినం. ఆ రోజు మా ఇంటికి రత్నాలు సిఫార్సుతో ఒక వారాల అబ్బాయి వచ్చేవాడు. మాకు సత్యం మాస్టారు ఇంటికి వచ్చి ప్రయివేటు చెప్పేవారు.

దసరా రాగానే బడి పిల్లలు విల్లంబులు (కాగితం గొట్టాలు) ధరించి పూలు జల్లుతూ ఇంటింటికి పోయి "అయ్యవారికి చాలు ఐదు వరహాలు; పిల్లవాళ్ళకి చాలు పప్పుబెల్లాలు;పావలా బేడిస్తే పట్టేదిలేదు– అర్ధరూపాయిస్తే అంటేదిలేదు–ఇచ్చరూపాయిస్తే పుచ్చుకుంటాము; జయవిజయీభవా జయరామ చంద్ర"; అంటూ ఆనందంతో గంతులేసి పెట్టినవి బొక్కేవారు.

రత్నాలు పండగలు పబ్బాలు, పెళ్ళిళ్ళూ, పేరంటాలు వస్తే ఆబాలగోపాలాన్నీ హుషారుగా పరుగులెత్తించేది. ఆవిడ పర్యవేక్షణలో ఆడపిల్లలు వైభవంగా బొమ్మలకొలువులు పెట్టి పిల్లలందరినీ పిలిచి సరదాగా సంతోషించే వారు. దేవీ శరన్నవరాత్రులలో పూజలు హోరెత్తేవి. వెనువెంటనే అట్ల తదియ – ఆడపిల్లల పండగ! తెల్లారగట్లనే లేచి తలంట్లుపోసుకుని "అట్లతద్ది–ఆరట్లు–ముద్దపప్పు–మూడట్లు –పిడికెడు బియ్యం పిల్లల్లారా రారండోయ్!" అని మేలుకొలుపులు పాడుతూ నాలుగు వీధులు తిరిగేవారు. రత్నాలు ఆధ్వర్యంలో మహావృక్షాలకి మోకులతో ఉయ్యాలలుకట్టి ఊగేవారు. చిన్నచిన్న మగపిల్లలు సత్తరకాయల్లా వాళ్ళవెంట వేళ్ళాడేవాళ్ళు. పోతుపేరంటాళ్ళని తరిమికొట్టేవారు. ఆటపాటలతో రోజంతా గడిపి, చంద్రోదయంకాగానే ముత్తైదువలు వండి, నైవేద్యం పెట్టిన అట్లు,తిమ్మనం(వరిపిండి పాయసం) లాగించేసేవారు.

రత్నాలు అరుగుపై కూర్చుని వచ్చేపోయేవాళ్ళపై వ్యాఖ్యానము,ఆక్షేపణ,విమర్శలు, విసుర్లు విసిరేది. గంపలతో కూరగాయలవాళ్ళు, తోపుడు బళ్ళవాళ్ళు, కావిళ్ళతో వంట పాత్రలు వగైరా అమ్ముకునే వాళ్ళు, కొండ దొరలు, కోయ వాళ్ళు- ఒకరేమిటి, దగ్గర బంధువులను కూడా ఆవిడ మన్నించేదికాదు.

పక్కింటి సీత ఆవిడకి కూతురువరస.ఇద్దరికీ షష్టాష్టకం.(సీత మొగుడు పురోహితుడు. ఆతడే ఏవిఁటి? వీధంతా పౌరోహిత్యం, లేదా వంటవాళ్లు.) అశ్లీలాలు దొర్లిస్తూ అర్థరాత్రి వరకూ జగడం-మర్నాడు సయోధ్య!

కార్తీకమాసం కోటపక్కన మూడుకోవెళ్ళలో శివాలయాలు కలకలలాడేవి. ముత్తయిదువలు, పూర్వ సువాసినులు ప్రమిదల్లో నేతి దీపాలు వెలిగించి గూళ్ళలోపెట్టి నమస్కరించేవారు.

ఒక సాయంత్రం పిల్లలంతా(కిష్కింధాపురపు అగ్రహారీకులు) వీధిలోకి వచ్చి ఆకాశంవంక చూస్తూ గోల చెయ్యసాగారు. రత్నాలుగారు నన్నుపిలిచి "ఏఁవిటి బాబూ ఆ సందడి?" అని అడిగారు. "డియ్యేస్సార్ గారి మేడ పక్కన ఆకాశంలో ఒక చుక్క మెరుస్తోంది చూశారూ? అది రష్యావాళ్ళు ఎగరేసిన స్పుత్నిక్. అది వార్తాప్రసారాలకి ఉపయోగిస్తుంది."

"మరి అంతెత్తునుండి అది పడిపోదూ?"

"పడిపోకుండా నిలిచివుంటుందండి."

"ఎంత చోద్యం?" ఆవిడ ఆశ్చర్యపోయింది. అలాగే నయాపైసలు, గ్రాములు, మీటర్లు వచ్చిన కొత్తలో పాత నాణాలు, తూకాలు, దూరాల లెక్కలు నన్ను అడిగి నిర్ధారణ చేసుకునేది.

గ్రామదేవత అమ్మవారి జాతరలో మూడులాంతర్ల మీదుగా సిరిమాను, వల, ఏనుగు రాజుగారి కోటగుమ్మం వరకు పోయి ముమ్మారు తిరిగేవి. పులివేషాలు ప్రత్యేక ఆకర్షణ.

ధనుర్మాసంలో పుణ్య స్త్రీలు పూజలు చేసేవారు.

నేను,నేమానివాడు (ఇంటిపేరు) ఫిఫ్త్ ఫారంలో క్లాసులో ఖాళీ చిక్కినప్పుడల్లా పద్యాలతో కొట్టేసుకునేవాళ్ళం. వాడో కొంటె కోణంగి. "ఆచారి పప్పుచారా/కాచావా పప్పుచారు కడివెడునిండా/ చూచాను నీ మహత్వము/బాచాబూచులకు పెద్ద!భడవా! కుంకా!" అని ఒక సహపాఠిని ఏడిపిస్తే తెలుగుమాస్టారు సుతిమెత్తగా చివాట్లు పెట్టేరు-కవిత్వాన్ని మెచ్చుకుంటూ. ఎస్సెస్సెల్సీలో (ఆరో ఫారం) – కౌమారంలో-యౌవన ప్రాదుర్భావానికి ముందు– మా ప్రహసనాలు- నేమాని శ్రీనాథుని "మకరధ్వజునికొంప మరికొంత కనిపింప/చీరకట్టినదయా చిగురుబోడి" అని ఉదహరించగా, నేను ఆంధ్రనామసంగ్రహంలో "...గబ్బిగుబ్బల చెమటల యుబ్బదంచు/గబ్బి నాఁజను మారుతాఖ్యలు మహేశ" అని కోట్ చేసి వినోదిస్తుండగా, పక్కపిల్లలు మానోట్స్ తెలుగు మాస్టారుకి చూపగా ఆయన నవ్వుతూ మాకు చెరొక మొట్టికాయ ప్రసాదించారు.

ముక్కోటి ఏకాదశి నాడు రాజగోపాలస్వామి ఉత్సవ విగ్రహాలు పల్లకిలో మూడు వీధుల్లో ఊరేగి పూజలందుకునేవి.

రత్నాలు పర్యవేక్షణలో ఆడపిల్లలు వాకిళ్లముందు రంగవల్లులు, రథం ముగ్గులు వేసి, గొబ్బెమ్మలు వుంచి హడావుడి చేసేవారు. భోగిమంటలతో చలికాగి ,సంక్రాంతినాడు కొత్తబట్టలతొ ముస్తాబై సోకు చేసే వారు. అల్లుళ్ళ రాకతో పండుగ శోభించేది. డూడూబసవన్నల సన్నాయి మోతలు, హరిదాసుల కీర్తనలతో వీధులు మారుమోగేవి.

రథసప్తమికి చిక్కుడు కాయలతో సూర్యుని రథాలు, చిక్కుడు ఆకుల్లో పిడకలపై వండిన పరమాన్నం నైవేద్యం. ఆ రుచి ఏ రోజూ రాదు-మధురాతిమధురం!

మహాశివరాత్రికి ఉపవాసాలు,పూజలు. మా ఇంట్లో ఏకాహం.(ఒక పగలు, ఒక రాత్రి, భజన- భక్తి పాటలు,కీర్తనలు, గీతములు, జంత్రవాద్యములతో సంగీతం.)లాల్‌బాగ్ చిన్నపువ్వులతోటలో పూల సేకరణ.

ఉగాదికి కొత్తబట్టలు. ఉగాది పచ్చడి.

పూసపాటి రాజుల మా విజయనగరం విద్యల నిలయం. కళలకు కాణాచి. అడిదం సూరకవి★, హరికథా పితామహ అజ్జాడ ఆదిభట్ల నారాయణదాసు,నవయుగ వైతాళికుడు గురజాడ అప్పారావు ,పహిల్వాన్ కోడి రామ్మూర్తి, వయొలిన్ ద్వారం వెంకటస్వామి నాయుడు వంటి మహామహులు నడయాడిన నేల. సంస్కృతం, సంగీతం, సైన్స్,బోధన, కళాశాలలు విలసిల్లిన దివ్యభూమి.)

ఆ రాత్రి మండపంవద్ద రాజగోపాల్ భాగవతార్ గారి హరికథ. మైకులేకపోయినా పేటంతా వినబడేది. మనోహరమైన గంధర్వ గానం మైమరచి వింటున్నారు జనం అంతా. అంతటి మహత్తరమైనవేళ రత్నాలు జీవితవీణ అపశ్రుతి పలికింది- ఆమె భర్త దివంగతుడైనాడని. అచిరకాలంలో గోరుచుట్టుపై రోకటిపోటులా పిన్న వయసులో కూతురు విధవరాలై మనవడితో సహా ఇంటికి చేరింది. రత్నాలు ఇంటికి గ్రహణం పట్టింది.

ఒకరోజు రత్నాలు మా నాన్న గారితో "కృష్ణమూర్తిబాబూ! నాకున్న ఒక్క ఆధారం పోయింది. నా పెద్దకొడుకు సూర్యనారాయణ ఎఫ్ఫే(ఇంటర్మీడియెట్) చివరి ఏడు. మీరు నియోగి ప్రభువులు. గొప్పమనసుతో నలుగురికీ చెప్పి వాణ్ణి గట్టెక్కించండి. మీ మేలు మరిచిపోను." అని వేడుకుంది. ఆయన తన వంతు పది రూపాయలు (ఆ రోజుల్లో బియ్యం బస్తా ఖరీదు) చేతిలోపెట్టి తెలిసిన వర్తకుల చేత చందాలు ఇప్పించారు. వాడు కష్టపడి చదివి పాసయ్యాడు.

దాసన్నపేట చివర మచ్చకొండ చేరువన జగన్నాథ రథోత్సవం. బలరామ,సుభద్ర, కృష్ణుల విగ్రహాలతో రథాలు తిరిగేవి. గొప్ప తిరనాళ్ళు. మా పేటలోకూడా గుజ్జనగూళ్ళు, దశావతారాలు. చిన్న తరహా తిరునాళ్ళు.

శ్రీకృష్ణాష్టమికి ఉట్టెల పండుగ. మాఇంట్లో ఏకాహం.

అప్పట్లో రైల్వేలో రాత పరీక్షలు లేవు. పెద్ద అధికారుల చేతిలో ఉద్యోగాలు ఉండేవి.అందులో ఓ అధికారిని బతిమాలి బామాలి రత్నాలు టైపు,షార్ట్ హాండ్ కూడా పాసైన సూర్యనారాయణకి టిట్లాఘర్‌లో ఉద్యోగం వేయించి పంపింది.

రత్నాలు తన దుఃఖాన్ని దిగమింగుకుని కార్తీకమాసం వనభోజనాలు పెద్దపువ్వులతోటలో ఔత్థాన పక్కన మహోత్సాహంగా ఏర్పాటు చేయించింది. పెళ్ళివారిసందడితో నాలుగువీధులూ తిరగబడినాయి.

గ్రహణాలవంటి పర్వదినాల్లో ఎడ్లబళ్ళు వేసుకుని భీమిలి(భీమునిపట్నం) సముద్ర స్నానాలకి ఆవిడ జనాన్ని తీసుకువెళ్ళేది.

మూడో కొడుకు కృష్ణుడు (పరీక్షల్లో పర్యవేక్షకునిగా చూసీ చూడనట్లు వదిలేసిన) అప్పయ్య శాస్త్రులు దయవలన ఎస్సెల్సీ పాసయాడు. మళ్ళీ మరో రైల్వే ఉద్యోగి కాళ్ళు పట్టుకుని గాంగ్‌మన్ గా ఉద్యోగం తెచ్చి పెట్టింది. వాడికి జంషెడ్ పూర్‌లో పోస్టింగ్. చదువుకున్న కూలీగా, పనిమంతుడిగా పేరుతెచ్చుకుని వాడు స్వశక్తితో రైల్వేలో గుమస్తాగా పదోన్నతి పొందాడు.

నాకు అదృష్టంపై(సంభావ్యతపై) ఆధారపడే ఆటలంటే వైముఖ్యం. ఆ రోజు మూలావాడు (ఇంటి పేరు) గంటస్తభం దగ్గర నాచేత రూపాయిపెట్టి లాటరీ టిక్కెట్ కొనిపించాడు. ఇష్టం లేకపోయినా రత్నాలు జ్ఞాపకంవచ్చి ఆవిడ పేరున అది కొన్నాను- లాటరీ వచ్చినప్పుడు చూద్దాంలే అని!

ఇల్లుచేరిన కూతుర్ని టీచర్ ట్రెయినింగ్‌కి పంపి, టీచరుగా పోస్టింగ్ వేయించి దాని బతుక్కి ఒక దారి చూపింది. బుద్ధిమాంద్యం మనవడు నరిసిగాడికి చదువు అబ్బేసరికి దండగడియం పట్టింది.

రెండొకొడుకు భగవడు షోకిల్లా . బియ్యే వెలగబెడుతున్నాడు తన అన్నయ్య సహకారంతో.

కోపరేటివ్ స్టోరు గుమస్తా తన కూతురు రాధ చెయ్యిపట్టుకున్నందుకు రత్నాలు చీవాట్లుపెట్టి వాడిని బదిలీ చేయించింది. రాధని ఇష్టపడి పైస కట్నంలేకుండా పెళ్ళిచేసుకుని అల్లుడు మెడ్రాస్ తీసుకు పోయాడు. పెద్దకొడుకు సూర్యానికి దగ్గర సంబంధం చూసి పెళ్ళి చేసింది. కోడలు చిదిమి దీపం పెట్టినట్లున్నదని తెగ మురిసిపోయింది. వాళ్ళతో టిట్లాఘర్ వెళ్ళి వారం రోజులుకూడా అక్కడ ఉండలేక తిరిగి వచ్చేసింది.

రోజులన్నీ ఒకేలా ఉండవు. సంసారభారం మోసి అలసిసొలసి విశ్రాంతి కోరే సమయంలో ఆమెకి దగ్గు, నీరసం పట్టుకుని ---(అప్పట్లో "గొంతు కేన్సర్" అనే మాట కూడ ఎవరూ విని ఉండరు.) చిక్కి శల్యమయ్యింది. ఆవిడ కంచుకంఠం మూగ పోయింది.

నేను పై చదువులకి వైజాగ్(విశాఖపట్నం) పోవలసిన సమయం. ఒకనాడు చక్రం తిప్పిన ఆవిడ జరాభారంతో వీధి వసారాలో గుమ్మంపై ముగ్గుబుట్టలాంటి తల ఆనించి పడుకుని వుంది. నేను వెళ్ళి "రత్నాలుగారూ. ఒంట్లో ఎలా వుంది?" అని కుశలప్రశ్న వేశాను.

గాజుకళ్ళతో చూస్తూ– "నువ్వా బాబూ. ఈ దీనురాలిని పలకరిస్తున్నావా?"

'ఛఛ .అవేం మాటలండీ? "

" మీ అమ్మకన్న సంతానంలో నువ్వు మణిపూసవి. పెద్దలంటే నీకు ఎనలేని గౌరవం . వృద్ధిలోకి వస్తావు. పెద్ద ఉద్యోగం, గుణవతియైన భార్యతో పిల్లాపాపలతో వెయ్యేళ్ళు వర్ధిల్లు!" అని దీవించింది. – ఆరునెల్ల తర్వాత మావాళ్ళు చెప్పారు. ఆమె మనకికలేరని. కొవ్వొత్తిలా తాను కరుగుతూ అందరికీ వెలుగునిచ్చే రత్నాలు ఆరిపోయింది.

యాదాలాపంగా పేపరు చూస్తున్న నాకు ఎప్పుడో కొన్న లాటరీ టిక్కెట్ పేలిందని తెలిసింది. ఆ మొత్తంసొమ్ము రత్నాలుగారి మనవడు నరిసిగాడికి ఇవ్వ నిశ్చయించాను. మనసు తేలికపడింది. అదే నేను ఆవిడకి అర్పించే అశ్రునివాళి.

(సమాప్తం)

Click here to share your comments on this story